

Geografinės informacijos specialistų mokymo ir profesinio tobulinimosi strategija žinių visuomenės plėtrai

2006–2007 m. Vilniaus universitetas kartu su šešiais Lietuvos ir devyniais užsienio partneriais vykdė Europos Sąjungos Leonardo da Vinci programos projektą „Geografinės informacijos specialistų mokymo ir profesinio tobulinimosi strategijos formavimas žinių visuomenės plėtrai“. Projekto metu 34 Lietuvos geografinės informacijos specialistai, vienaip ar kitaip susiję su mokymais, dalyvavo išvykose į 7 Europos šalis. Aplančytos 9 įstaigos: Zalcburgo universitetas ir Karintijos kolegija (Austrija), Miunsterio universitetas ir Fraunhoferio AIS institutas (Vokietija), Amsterdamo ir Varšuvos universitetai, Sjordertiorno kolegija (Švedija), Nacionalinis geografijos institutas (Prancūzija) bei D. Britanijos valstybinė geografijos duomenų tarnyba (Ordnance Survey).

Pagrindinis projekto tikslas buvo suformuoti bendrą geografinės informacijos valdymo specialistų rengimo Lietuvoje strategiją bei parengti trijų lygių (bakalauro, magistro, daktaro) tarpusavyje susietų mokymo programų projektą, kad būtų sudarytos prielaidos patenkinti didėjančių tokių specialistų poreikį valdymo institucijose, mokymo įstaigose bei verslo įmonėse.

Projekto metu buvo siekiama išanalizuoti Lietuvos geografinės informacijos specialistų rengimo poreikius ir kryptis, aptarti alternatyvias įgyvendinamas problemas, rizikos veiksniai, susipažinti su užsienio šalyse naudojamais dėstytojų metodais, dėstytojų kvalifikacija ir specifine patirtimi, naudojama literatūra, programine įranga, kitomis priemonėmis, išsiaiškinti, kaip (kiekybiniu ir kokybiniu aspektu) tenkinamas tokių specialistų poreikis.

Vykdamas projektą buvo siekiama suteikti geografinės informacijos specialistams platesnį žinių atsižvelgiant į paskuti-

niojo dešimtmečio technologines naujoves ir bendresnius GIS taikymų tikslus. Šios žinios turėjo padėti jiems numatyti naujas profesinės kvalifikacijos kėlimo kryptis, planuoti darbo ar dėstytojų metodų atnaujinimą, užmegzti naujus profesinius ryšius, inicijuoti įvairius tarptautinius projektus. Kadangi visoms institucijoms yra aktuali specialistų rengimo problema, projekto dalyviai visų pirma siekė išsamiai susipažinti su geoinformatikos programų turiniu bei dėstytojų metodais, žinių vertinimo metodais, naudojama literatūra bei programine įranga, aktualių praktinių problemų ryšiu su studijų programomis. Pagal savo darbo specifiką dalyviai gilinosi į skirtingus profesinio rengimo aspektus, o sukauptos žinios buvo apibendrinamos dirbant grupėmis.

Dalyvavimas mokslinėse stažuotėse suteikia daug naudingos patirties ir atspindi aukštųjų mokyklų dėstytojų akademinės veiklos vertinime, todėl jie labai noriai sutiko dalyvauti, juo labiau kad užsienio partnerių institucijų veikla mažai žinoma Lietuvoje. Verslo atstovus skatino dalyvauti įmonių vadovai, suinteresuoti bendradarbiavimu su specialistus rengiančiais partneriais, mokymo strategijos bei programų plėtojimu bei naujo tipo specialistų parengimu ir naujomis verslo idėjomis. Dalyviai atrinkti remiantis sėkminga anstesnio projekto patirtimi pagal potencialių dalyvių (atitinkančių tikslines grupės reikalavimus) užpildytas anketas. Potencialius dalyvius rekomendavo jų institucijų vadovai. Projekte numatytos vietos buvo proporcingos potencialių dalyvių skaičiui ir paskirstytos atsižvelgiant į kiekvienos priimančios institucijos specifiką. Lietuvoje partneriais tapo visos Lietuvos institucijos, glaudžiai susijusios su geografinės informacijos specialistų rengimu ir dirbančiųjų mokymais:

Vilniaus ir Vilniaus Gedimino technikos universitetų bei Kauno kolegijos dėstytojai Karintijos kolegijoje Austrijoje

Vilniaus universitetas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Kauno kolegija, UAB „Aerogeodezijos institutas“, VĮ GIS-centras, UAB „HNIT-Baltic“ ir Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

Ypač naudingi vizitai buvo pedagogams (17 iš 34 vizitų dalyvių) ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimo specialistams. Tarpusavyje bendradarbiaudami jie išanalizavo skirtingų geografinės informacijos specialistų rengimo programų struktūrą ir turinį bei numatė studijų programų plėtros galimybes ir kryptis. Šie rezultatai apibendrinti moksliniuose straipsniuose bei parengtoje nuotolinių studijų programoje. Naudodamiesi vizitų patirtimi pedagogai galėjo parengti naujas pratybų užduotis, išplėsti dėstomus kursus. Parsivežta metodinė medžiaga padės visiems projekto dalyviams papildyti ir patobulinti jų skaitomus kursus, ją pasidalyti su projekte nedalyvavusiomis institucijomis. Vizitų metu įgyta patirtis daugeliui dalyvių padėjo pasirinkti naujas mokslinių tyrimų kryptis, gamybinių institucijų atstovus sudomino mokslu ir studijomis (trys iš jų įstojo į Vilniaus universiteto doktorantūrą).

Geoinformatiko specialybė yra iš tų, kai tik nuolatinis mokymasis ir naujovių sekimas padeda neatsilikti nuo bendro pasaulinio geografinės informacijos ir technologijų lygio. Dirbant GIS srityje, mokytis būtina beveik kasdien. Naujos geografinės informacijos technologijos plėtojasi labai sparčiai, todėl susipažinti su užsienio specialistų pasiekimais ir darbais bei pasidalyti patirtimi yra labai naudinga. Dar naudingiau įgauti patirties ir žinių apie organizacijų struktūrą, darbo organizavimą, metodus, institucijų bendradarbiavimą. Šis vizitas kaip tik ir leido susipažinti su GIS naujovėmis, technika, technologijomis, organizacijomis, darbo metodais ir rezultatais. Gamybininkams naudingiausi projekto rezultatai yra naujos verslo idėjos, mokslo pasiekimų reikšmės gamybai suvokimas, galimas bendradarbiavimas su užsienio partneriais verslo srityje.

Pirmą kartą buvo pabandyta pakelti Lietuvos geografinės informacijos specialistų rengimą į kokybiškai aukštesnį lygmenį, net iki naujos mokslo šakos apibrėžimo. Užmegzti labai glaudūs mokymo įstaigų ryšiai su verslo institucijomis Lietuvoje, į mokymo problemas įtraukta vyriausybinių priežiūros organizacija, plėtojanti geografinės informacijos politiką Lietuvoje, – taigi šiuo projektu praktiškai suvienytos visos aktyvios Lietuvos pajėgos. Projektas įvertintas kaip labai sėkmingas ir naudingas

Projekto dalyvio prof. A. Česnulevičiaus pranešimas konferencijoje

VĮ „GIS-Centras“, Nacionalinės žemės tarnybos ir UAB „Aerogeodezijos institutas“ specialistai Nacionaliniame geografijos institute Paryžiuje

ne tik partneriams, bet ir visai šios srities specialistų bendruomenei Lietuvoje. Manome, kad unikalus projekto rezultatas neabejotinai bus tęsiamas.

Š. m. rugsėjo 27 d. įvyko baigiamoji projekto konferencija tokiu pačiu pavadinimu, kurioje pristatytos rekomendacijos dėl geografinės informacijos specialistų rengimo. Konferencijoje dalyvavo ir devynis pranešimus perskaitė visų projekto partnerių atstovai. Po pranešimų vykusios diskusijos metu buvo dar kartą pabrėžtos geografinės informacijos specialistų rengimo problemos ir aptartos perspektyvos. UAB „HNIT-Baltic“ ir Nacionalinė žemės tarnyba pasiūlė mokslo įstaigoms bendradarbiavimą planuojant ir vykdant GIS nuotolinius mokymus, ir tai svarbiausias praktinis šiame renginyje išsakytas pasiūlymas.

Projektą finansavo ES Švietimo mainų paramos fondas (www.smpf.lt)

Baigiamąją konferenciją rėmė Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas (www.vmsfondas.lt)

Giedrė BECONYTĖ
Vilniaus universitetas